

Mittaamalla kohti turvallisempaa sotea

Teksti: Merja Sahlström
erikoissuunnittelija, Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus

Asiakas- ja potilasturvallisuuden mittareiden kehittäminen on pitkäjänteistä työtä, jota tulee tehdä yhteistyössä hyvinvointialueiden ja asiantuntijoiden kanssa. Nyt on saatavilla päivitetyt mittaristot palvelunjärjestäjien ja tuottajien käyttöön.

Merja Sahlström

Asiakas- ja potilasturvallisuusmittareiden

käyttöönotto hyvinvointialueilla kuuluu valtioneuvoston vuoden 2022 lopulla julkaisemiin sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisiin tavoitteisiin. Suomessa on pitkään ollut haasteena asiakas- ja potilasturvallisuuden puutteellinen tilannekuva. Tiedon hajanaisuus on vaikeuttanut seuranta- ja arviointia ja ohjausta. Tähän on tulossa muutos uusien mittaristojen avulla, jotka on laadittu VN TEAS -hankkeen (2021:68) ehdotusten pohjalta.

Tarkistuslistaindikaattorit

Tarkistuslistaindikaattoreiden avulla tarkistetaan, toteutuvatko organisaatioissa turvallisuutta tukevat rakenteet ja prosessit. Indikaattorit on jaettu kolmelle tasolle: perus-, edistynyt- ja edelläkävijätaso. Perustaso on tarkoitettu minimistandardiksi. Ottamalla käyttöön edistyneemmän ja edelläkävijätason indikaattorit hyvinvointialue osoittaa strategista sitoutumista turvallisuuden edistämiseen.

Indikaattoreiden päivittäisessä huomioitiin hyvinvointialuemuutos ja vahvistettiin asiakasturvallisuuden näkökulmaa. Niiden sanoituksia ja tasoja tarkastettiin ja uusia indikaattoreita otettiin mukaan.

Kuuman linjan (never event) indikaattorit

NHS:n (National Health Service) never event -indikaattoreihin pohjautuvat kuuman linjan indikaattorit kuvastavat vältettävissä olevia tapahtumia, joita ei saisi koskaan tapahtua. Vakavien

haittatapahtumien tulisi käynnistää organisaatiossa välittömästi korjaavat ja ehkäisevät toimet.

Päivitystyössä indikaattoreiden sanoituksia tarkastettiin, lisättiin määrittelevää tekstiä ja mahdollisia diagnosoikoodeja, joilla niitä voi hakea tietojärjestelmästä.

Määrälliset mittarit

Määrälliset mittarit kuvaavat asiakas- ja potilasturvallisuuden tilannetta ja sen kehitystä organisaation sisällä ja mahdollistavat organisaatioiden välisen vertailun. Niitä työstetään toukokuussa 2023 perustetussa asiakas- ja potilasturvallisuusmittareiden konsensusryhmässä. Sen tavoitteena on tuottaa hyvinvointialueiden kesken yhteiset määrittelyt asiakas- ja potilasturvallisuuden mittareista, joita jokainen hyvinvointialue sitoutuu säännöllisesti mittaamaan ja raportoimaan. Konsensusryhmä on edustuksellinen työryhmä, jonka puheenjohtajina toimivat arviointiylilääkäri **Sami Pakarinen**, HUS ja johtajaylilääkäri **Pirjo Mustonen**, Varha.

Mittareiden ja indikaattoreiden täytyy elää arjessa, ja siksi niitä tullaan päivittämään säännöllisesti.

Uusimmat päivitetty tarkistuslista- ja kuuman linjan indikaattorit löytyvät Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen materiaalipankista. [Asiakasjapotilasturvallisuuskeskus.fi/ammattilaisille-ja-opiskelijoille/materiaalipankki/](https://asiakasjapotilasturvallisuuskeskus.fi/ammattilaisille-ja-opiskelijoille/materiaalipankki/)

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan (VN TEAS) hankkeessa ”Potilas- ja asiakasturvallisuuden tilannekuva ja seurantamenettelyt” ehdotetut asiakas- ja potilasturvallisuuden mittarit antoivat vahvan pohjan mittariston kehittämiseksi. Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen koordinoimana päivitystä tehtiin tasomittauslinjan alatyöryhmissä ja kuulemalla laajalti keskuksen eri verkostojen asiantuntijoita.